

**ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ХІРУРГІЇ ТА АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ ФПН**

Етика і деонтологія в професійній
діяльності лікаря.

Юридичні та деонтологічні аспекти в
анестезіології та ІТ.

Запоріжжя, 2016 р.

Медичне право

- Анестезіологія, інтенсивна терапія та медицина невідкладних станів— розділи клінічної медицини, які можна безперечно віднести до групи **гранично високого медико-юридичного ризику**.
- Так, при проведенні загального знеболювання планових оперативних втручань анестезіолог приводить хворого в стан, коли пацієнт **не має можливості захистити свої права** на особисту недоторканність та безпеку у зв'язку з відсутністю свідомості.

Медичне право

- Екстрена анестезіологія, медицина невідкладних станів, інтенсивна терапія хворих у критичних станах — **екстремальні ситуації не тільки для пацієнтів, але й для медичного персоналу**, — потребують від лікарів високої професійної правової культури.
- Складність і делікатність проблем, які поставила медична практика, спонукали до розвитку принципово нової галузі правової науки — **медичного права**. Разом з тим, переважна більшість лікарів недостатньо орієнтовані в сфері нормативних документів і законів про адміністративну, цивільну, кримінальну відповідальність за професійні правопорушення

Правові, нормативні і директивні акти

- «Конституція України», прийнята на V сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р.
- «Основи законодавства України про охорону здоров'я», прийняті Верховною Радою України 19.1.1992 р.
- Наказ МОЗ України від 08.10.1997 р. № 303 «Про регламентацію діяльності анестезіологічної служби України».
- Наказ МОЗ України від 01.07.1998 № 183 «Про внесення змін та доповнень до наказу МОЗ України «Про регламентацію діяльності анестезіологічної служби України» від 08.10.97 N 303».

Правові, нормативні і директивні акти

- Наказ МОЗ України від 23.02.2000 р. № 33 «Про штатні нормативи й типові штати установ охорони здоров'я».
- «Стандарти акредитації лікувально-профілактичних установ України», затверджені наказом МОЗ України від 12.01.1998 р. № 2
- Медична документація. Форми № 003-3.о: 003-4/о, затверджені наказом МОЗ України від р.№ 184.
- «Інструкція щодо застосування компонентів крові», затверджена наказом МОЗ України від р.№ 164.

Правові, нормативні і директивні акти

- Наказ МОЗ України від 25.12.1997 р. № 367 «Про затвердження порядку працевлаштування випускників державних вищих медичних навчальних закладів».
- Положення про спеціалізацію (інтернатуру) випускників вищих медичних і фармацевтичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації, затверджене наказом МОЗ України від 19.09.1996 р. № 291.
- Закон України «Про трансплантацію органів і інших анатомічних матеріалів людині», затверджений Президентом України 16.07.1999 р. № 1007-XIV.

Правові, нормативні і директивні акти

- Цивільний процесуальний кодекс України (діюча редакція) — прийнятий Законом УРСР від 18.07.1963 р. № 1540-06.
- Кримінально-процесуальний кодекс України (нова редакція) — прийнятий Верховною Радою України. Закон від 5.04.2001 р. №2341-111.
- Кодекс Законів про працю (діюча редакція) — прийнятий Законом УРСР 10.12.1971 р. № 3 22-VIII.

Правові, нормативні і директивні акти

- Кодекс України про адміністративні правопорушення (діюча редакція)— прийнятий постановою Верховної Ради УРСР 7.12.1984 р.
- Закон України «Про вишу освіту» — прийнятий Верховною Радою України 17.01.2002 р. № 2984-ПІ.
- Закон України «Про відпустки» — прийнятий Верховною Радою України 15.11.1996 р. № 504/96-ВР.

Правові, нормативні і директивні акти

- Положення про матеріальну відповідальність робітників та службовців за збиток, заподіяний підприємству, установі, організації — затверджено Указом Президії Верховної Ради СРСР від 13.07.1976 р.
- Наказ МОЗ України від 20.09.1993 р. № 208 «Про затвердження тимчасових кваліфікаційних характеристик лікарів-фахівців».

Правові, нормативні і директивні акти

- Наказ МОЗ СРСР від 31.07.1978 р. № 720 «Про поліпшення медичної допомоги хворим із гнійними хірургічними захворюваннями і посилення заходів з боротьби з внутрішньо-лікарняною інфекцією».
- Наказ МОЗ СРСР від 05.01.1990 р. № 22 «Про організацію виїзної реанімаційної невідкладної бригади».
- Постанова Кабінету Міністрів України від 14.04.1997 р. № 343 «Про організацію державної служби медицини катастроф».

В основі організації надання медичної допомоги лежать:

- положення ст. з Конституції України, що проголошують, що людина, її життя і здоров'я, недоторканність і безпека визнаються в Україні вищою соціальною цінністю;
- стаття 49, що гарантує право кожного на охорону здоров'я й медичну допомогу, а також «Основи законодавства України про охорону здоров'я», базові положення яких викладені в руслі світової цивілізованої практики загальновизнаних принципів і норм міжнародного права.

Кадрове забезпечення

- Згідно з п. 1. Положення 1.8. Наказу № 303; «На посаду дікаря-анестезіолога призначається лікар, що пройшов спеціальну підготовку в інтернатурі й має сертифікат фахівця лікаря-анестезіолога».
- «Завідувач відділення має право:... брати особисту участь у підборі кадрів відділення;...» (п. 6. Положення 1.7. Наказу №303).
- Право зав. відділенням брати безпосередню участь у підборі кадрів відділення в обов'язковому порядку закріплене у посадових інструкціях як зав. відділення, так і лікаря-анестезіолога («... призначається головним лікарем за поданням зав. відділення»)

Організація ефективного анестезіологічного забезпечення

Згідно з Положенням 1.7. Наказу №303:

- «Завідувач відділення структурних підрозділів служби анестезіології здійснює безпосереднє керівництво діяльністю підлеглого йому лікарського, середнього й молодшого медичного персоналу, відповідає за організацію анестезіологічної допомоги в лікувально-профілактичній установі» (п.1).

Організація ефективного анестезіологічного забезпечення

- «...завідувач організовує роботу із забезпечення анестезіологічної допомоги в лікувальній установі, а саме: ...здійснює оптимальний розподіл по робочих місцях персоналу відділення й організацію його роботи; відповідає за комплекс заходів з охорони праці співробітників відділення»...(п. 5);

Організація ефективного анестезіологічного забезпечення

- «Завідувач відділення має право:...представляти головному лікарю медичної установи кандидатури співробітників відділення для матеріального заохочення і вносити пропозиції про накладення дисциплінарних стягнень на осіб, що порушують трудову дисципліну, незадовільно виконують свої службові обов'язки; при необхідності, відповідно до законодавства про працю, викликати співробітників відділення у неробочий час, вечірні й нічні години, у вихідні й святкові дні для виконання термінової роботи»...(п. 6).

Організація ефективного анестезіологічного забезпечення

- «Завідувач відділення зобов'язаний; не допускати одночасного проведення анестезії та переливання крові тим самим лікарем-анестезіологом. Із цією метою повинен виділятися спеціально лікар (анестезіолог, хірург, акушер-гінеколог та ін.); за викликом чергового анестезіолога бути у (вечірні й нічні години, вихідні дні) для надання консультативної та практичної допомоги;...негайно доповідати головному лікареві або його заступникові з лікувальної роботи про всі екстраординарні випадки у відділенні, пов'язані з хворими або персоналом»...(п. 7).

Організація ефективного анестезіологічного забезпечення

Поняття понаднормової роботи для лікарів не застосовується, тому що виконання своїх посадових обов'язків у позаробочий час (!) — як консультантів по виклику і т.д. — компенсується додатковою оплачуваною відпусткою (7 днів) — ст. 8 Закону України «Про відпустки».

Якщо лікар помилиться при виконанні функціональних обов'язків у позаробочий час, то відповідальність настає на загальних підставах. Однак, суд або керівник лікувально-профілактичної установи в обов'язковому порядку повинні цей факт взяти до уваги при винесенні рішення у справі.

Організація ефективного анестезіологічного забезпечення

- Згідно зі ст. 108 КЗпроП України робота в нічний час (з 22 до 6 год) оплачується в підвищеному розмірі, встановленому колективним договором, але не нижче 20 % окладу за кожну годину роботи в нічний час.
- Кілька слів варто сказати про гарантії та компенсації, які законодавець передбачив для жінок. Згідно зі ст. 176 КЗ про Працю не допускається залучення до робіт у нічний час, у вихідні дні, направлення у відрядження вагітних жінок, а також жінок, які мають дітей віком до 3-х років.

Організація ефективного анестезіологічного забезпечення

Професійна діяльність анестезіолога пов'язана зі значним нервово-психічним та інтелектуальним напруженням, необхідністю швидкого прийняття оптимального рішення в конкретних екстремальних ситуаціях при постійній готовності до невідкладних енергійних дій. Внаслідок згаданих причин спеціальність «Анестезіологія» за професійними характеристиками відносять до III-IV категорії напруженості

Організація ефективного анестезіологічного забезпечення

У зв'язку з цим Головне управління економіки України розіслало до відома й керівництва у роботі начальникам управлінь охорони здоров'я облдержадміністрацій спільний лист Міністерства праці та соціальної політики. Пенсійного фонду й Міністерства охорони здоров'я України № 10.03.67/1000 від 10.09.2002 р. Відповідно до цього листа час роботи у відділеннях (групах) анестезіології та інтенсивної терапії й відділеннях інтенсивної терапії лікувальних установ зараховується у стаж роботи в подвійному розмірі для нарахування пенсії відповідно до ст. 60 Закону України «Про пенсійне забезпечення».

Права й обов'язки анестезіолога

Згідно з п. 4. Положення 1.8. Наказу № 303:

«Відповідно до завдань відділення лікар-анестезіолог забезпечує й несе безпосередню відповідальність за:

- необхідний рівень спеціального обстеження хворого, проведення знеболювання;
- якісне ведення медичної документації, що об'єктивно відображає зміни стану хворого, а також послідовність застосування способів і методів лікування;

Права й обов'язки анестезіолога

- забезпечення цілеспрямованості й послідовності лікувального процесу;
- суворе дотримання санітарно-гігієнічних правил у лікувальному процесі;
- використання норм професійної етики й деонтології»

Права й обов'язки анестезіолога

Згідно з п. 5. Положення 1.8.: «Лікар-анестезіолог відповідно до завдань структурних підрозділів лікувально-профілактичної установи зобов'язаний:

- знати й зуміти користуватися сучасними методами діагностики й лікування, дозволеними до застосування при гострих порушеннях функцій життєво важливих органів і систем, володіти різними варіантами методів знеболювання;

Права й обов'язки анестезіолога

- проводити огляд хворого в передопераційному періоді не пізніше, ніж за день до планового оперативного втручання з метою якісного клініко-лабораторного обстеження й передопераційної підготовки, згідно з графіком операцій;
- при виникненні труднощів у виборі методу знеболювання погоджувати питання із завідувачем анестезіологічного відділення, а у випадку його відсутності - з лікарем-анестезіологом, що заміщає завідувача;...

Права й обов'язки анестезіолога

- здійснювати ретельне спостереження за станом життєво важливих функцій організму, постійно реєструвати їх у відповідних медичних документах під час операції (знеболювання) і в післяопераційному періоді до їхнього відновлення і стабілізації та вчасно проводити корекцію інтенсивної терапії.

Черговий анестезіолог за відсутності завідувача відділення виконує його обов'язки і користується його правами».

Права й обов'язки анестезіолога

- Згідно з П.6. Положення 1.8.: «Лікар-анестезіолог має право: призначати додаткові обстеження для вибору оптимального методу знеболювання й відповідної програми цілеспрямованої інтенсивної терапії;...».

Юридична відповідальність анестезіологів за професійні правопорушення

Виконання професійних обов'язків передбачає відповідальність лікарів за недоробки, недогляд, помилки або професійні правопорушення (злочини). На думку відомого в СНД фахівця з медичного права, професора Ю.Д. Сергєєва «під професійним злочином у медичній діяльності розуміється навмисне або з необережності зроблене медичним персоналом порушення своїх професійних обов'язків, суспільно небезпечне діяння, що заподіяло (або реально могло заподіяти) істотну шкоду... здоров'ю окремих громадян або викликати небезпеку для їхнього життя».

Ст. 440-1 Цивільного Кодексу України

- Можливість потерпілого за допомогою пред'явлення позовної заяви в судові органи стягнути компенсацію за нанесену неправомірними діями лікаря моральну шкоду (збиток).
- Розмір відшкодування визначається судом з урахуванням всіх обставин у справі, у т.ч. і характеру фізичних і моральних страждань потерпілого, а також інших негативних наслідків.

- Вищим ступенем відповідальності є **моральна відповідальність** лікаря за наслідки своїх неправильних дій. В основі такої відповідальності лежить совість, надзвичайна вимогливість до самого себе, високі моральні якості людини.

Дисциплінарна відповідальність

- Передбачена у главі 10 Кодексу Законів України про працю «Трудова дисципліна».
- Згідно зі ст. 139 «працівники зобов'язані працювати чесно й сумлінно, вчасно й точно виконувати розпорядження власника або уповноваженого ним органа, дотримуватися трудової й технологічної вимоги нормативних актів з охорони праці, дбайливо ставитися до майна».

Дисциплінарна відповідальність

- Відповідно до п. 2 ст. 140 Кодексу «у трудових колективах створюється обстановка нетерпимості до порушників трудової дисципліни, суворої товариської вимогливості до працівників, що несумлінно виконують трудові обов'язки. Стосовно окремих несумлінних працівників застосовуються в необхідних випадках заходи дисциплінарного й суспільного впливу».

Дисциплінарна відповідальність

- Обов'язок працівника сумлінно трудитися, дотримуватися трудового розпорядку закріплені в правилах внутрішнього трудового розпорядку й посадових інструкціях. Згідно зі ст. 147 «Стягнення за порушення трудової дисципліни» за порушення трудової дисципліни до працівника може бути застосоване тільки одне з наступних видів стягнення: **догана** або **звільнення**.

Дисциплінарна відповідальність

Питання про відсторонення лікаря від роботи.

- Воно не належить до дисциплінарних стягнень. Відповідно до ст. 46 Кодексу Законів України про працю відсторонення працівниша від роботи допускається у випадку появи на роботі **в нетверезому стані, стані наркотичного або токсичного сп'яніння, відмови або ухиляння від обов'язкових медичних оглядів і т.д.**

Кримінальна відповідальність

Стосовно специфічних умов професійної діяльності анестезіологів - екстремальна медицина (Ургентна хірургія, акушерство, нейрохірургія, медицина критичних станів, медицина катастроф), то особливої важливості набувають статті Кримінально-процесуального кодексу України:

Кримінальна відповідальність

Ст. 115. «Умисне вбивство»

«Убивство, тобто навмисне протиправне заподіяння смерті іншій людині, карається позбавленням волі на строк від семи до п'ятнадцяти років».

- Коментар. Лікарі можуть нести відповідальність тільки за бездіяльність (навмисну), яка призвела до смерті хворого.

Кримінальна відповідальність

- Ст. 131. «Неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини чи іншою невиліковною інфекційною хворобою)»

Кримінальна відповідальність

- Ст. 135. «Залишення у небезпеці»
- «1. Свідоме залишення без допомоги особи, що перебуває в небезпечному для життя стані й позбавлена можливості застосувати заходи щодо самозбереження через малолітство, старість, хвороби або внаслідок іншого безпомічного стану, якщо той, хто залишив без допомоги, зобов'язаний був піклуватися про цю особу й мав можливість надати їй допомогу, а також у випадку, коли він сам поставив потерпілого в небезпечний для життя стан, карається обмеженням волі на строк до двох років або позбавленням волі на той же строк»

Кримінальна відповідальність

- Ст. 135. «Залишення у небезпеці»
- 3. Діяння, передбачені частинами першої або другої цієї статті, якщо вони послужили причиною смерті особи або інших важких наслідків, — караються позбавленням волі на строк від трьох до восьми років».

Кримінальна відповідальність

Ст. 136. «Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані»

- Ненадання допомоги особі, що перебуває в небезпечному для життя стані при можливості надання такої допомоги або при несповіщенні про подібний стан особи належних установ або осіб, якщо це послужило причиною тяжких тілесних ушкоджень, — караються штрафом від двохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців.

Кримінальна відповідальність

Ст. 136. «Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані»

- Ненадання допомоги малолітньому, котрий свідомо перебуває в небезпечному для життя стані, при можливості надання такої допомоги або несповіщенні про подібний стан дитини належним установам або особам, караються штрафом від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років.

Кримінальна відповідальність

Ст. 136. «Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані»

- Дії, передбачені частинами першої або другої цієї статті, якщо вони послужили причиною смерті потерпілого, караються обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років».

Кримінальна відповідальність

- Ст. 139. «Ненадання допомоги хворому медичним працівником»
- «1. Ненадання без поважних причин допомоги хворому особою медичного персоналу, зобов'язаною, відповідно до встановлених правил, надати таку допомогу, якщо це свідомо для медичного працівника могло спричинити тяжкі наслідки для хворого, - карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права займати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років, або виправними роботами на строк до двох років або громадським осудом.

Кримінальна відповідальність

- Ст. 139. «Ненадання допомоги хворому медичним працівником»
- 2. Те ж діяння, якщо воно мало тяжкі наслідки для неповнолітнього, карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той же строк до трьох років з позбавленням права займати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років».

Кримінальна відповідальність

Ст. 141. «Порушення прав пацієнта»

- «Проведення клінічних випробувань лікарських засобів без письмової згоди пацієнта або законного представника неповнолітнього або недієздатного, якщо ці дії призвели до смерті або інших важких наслідків, карається обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років або позбавленням волі на той же строк».

Кримінальна відповідальність

Ст. 142. «Незаконне проведення дослідів над людиною»

- «1. Незаконне проведення медико-біологічних, психологічних або інших дослідів над людиною, якщо це створювало небезпеку для його життя або здоров'я, карається штрафом до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років або обмеженням волі на строк до чотирьох років, з позбавленням права займати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Кримінальна відповідальність

Ст. 142. «Незаконне проведення дослідів над людиною»

- 2. Дії, передбачені частиною першої цієї статті, вчинені щодо неповнолітнього, двох або більше осіб шляхом примусу або обману, а також, якщо вони послужили причиною тривалого розладу здоров'я потерпілого, — караються обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той же строк з позбавленням права займати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого».

Кримінальна відповідальність

- Ст. 143. «Порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини»
- Ст. 144. «Насильницьке донорство»

Кримінальна відповідальність

Ст. 145. «Незаконне розголошення лікарської таємниці»

- «Навмисне розголошення лікарської таємниці особою, якій вона стала відома у зв'язку з виконанням професійних або службових обов'язків, якщо подібне діяння мало важкі наслідки, — карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або цивільними роботами на строк до двохсот сорока годин або позбавленням права займати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років або виправними роботами на строк до двох років».

Кримінальна відповідальність

- Ст. 184. «Порушення права на безкоштовну медичну допомогу»
- «1. Незаконна вимога оплати за надання медичної допомоги в державних або комунальних установах охорони здоров'я, — карається штрафом до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців».

Кримінальна відповідальність

- Ст. 319. «Незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин»
- Ст. 364. «Зловживання владою або службовим становищем»
- Ст. 365. Перевищення влади або службових повноважень.

Кримінальна відповідальність

Ст. 366. «Посадова підробка»

- «1. Службова підробка, тобто внесення посадовою особою в офіційні документи свідомо неправдивих відомостей, інша підробка документів, а також складання й видача свідомо помижових документів, — карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років з позбавленням права займати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Кримінальна відповідальність

Ст. 366. «Посадова підробка»

- 2. Те ж діяння, якщо воно спричинило тяжкі наслідки, — карається позбавленням волі на строк від двох до п'яти років з позбавленням права займати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до 3 трьох років».

Кримінальна відповідальність

Ст. 367. «Посадова недбалість»

- «Посадова недбалість, тобто невиконання або неналежне виконання посадовою особою своїх службових обов'язків внаслідок недбалого або несумлінного ставлення до них, що заподіяло істотну шкоду правам, що охороняються законом, волі та інтересам окремих громадян або державним або суспільним інтересам або інтересам окремих юридичних осіб, — карається штрафом від п'ятдесяти до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років з позбавленням права займати певні посади або займатися певною діяльністю на строк

Кримінальна відповідальність

Ст. 367. «Посадова недбалість»

- Те ж діяння, якщо воно спричинило тяжкі наслідки,— карається позбавленням волі на строк від двох до п'яти років з позбавленням права займати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років і штрафом від ста до двохсот п'ятдесяти неоподатковуваних податком мінімумів доходів громадян або без такого».

Кримінальна відповідальність

Ст. 368. «Одержання хабара»

- «Одержання посадовою особою в будь-якому вигляді хабара за виконання або невиконання в інтересах того, хто дає хабар, або в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням даної йому влади або службового становища, карається штрафом від семисот п'ятдесяти до однієї тисячі п'ятисот неоподаткованих мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років з позбавленням права займати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Кримінальна відповідальність

Ст. 368. «Одержання хабара»

- Одержання хабара у великому розмірі або посадовою особою, що займає відповідальне положення, або по попередній змові групою осіб або повторно або в поєднанні з вимаганням хабара, карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права займати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років з конфіскацією майна.

Кримінальна відповідальність

- Одержання хабара в особливо великому розмірі або посадовою особою, що займає особливо відповідальне положення, карається позбавленням волі на строк від восьми до дванадцяти років з позбавленням права займати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років з конфіскацією майна.

Кримінальна відповідальність

- *Коментар.* Хабаром у великому розмірі вважається такий, що у двісті й більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, в особливо великому — такий, що у п'ятсот і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян».

- У роботі анестезіолога нерідко виникають ситуації, при яких він може заподіяти шкоду хворому (перфорувати трахею або стравохід під час інтубації, введенні зонда, ушкодити голкою центральну вену або артерію при катетеризації або ж викликати небезпечну кровотечу, ушкодити тканину легені з розвитком пневмотораксу, ушкодити спинний мозок при катетеризації епідурального простору тощо).

- Описані ятрогенні ушкодження, пов'язані в медицині критичних станів із застосуванням інвазивних і потенційно небезпечних методів лікування А. П. Зільбер визначає як «ненавмисне або неминуче ушкодження функції або структури організму, викликане медичними діями». Часто ятрогенія впливає із самої сутності сучасної агресивної медицини. Це повинні усвідомлювати й пацієнти, і лікарі, і керівники охорони здоров'я, і юридичні працівники.

- На думку професора В. В. Некачалова (1998) при такому розумінні ятрогенії її не будуть кваліфікувати як лікарську помилку, нещасний випадок, ненавмисне заподіяння шкоди здоров'ю тощо.
- Смертельні наслідки в медицині критичних станів, пов'язані з професійною діяльністю анестезіологів і лікарів (медичних працівників) інших спеціальностей найчастіше кваліфікуються за ст. 367 «Посадова недбалість (Службова недбалість)».

- При лікуванні хворих у критичних станах лікарем може бути вибрані невірні тактика або не виконані необхідні лікувально-діагностичні маніпуляції. Наприклад, відомий випадок, коли анестезіолога звинуватили в убивстві з легковажності за те, що він не зміг провести інтубацію трахеї й при цьому ушкодив її.
- Дії (точніше бездіяльність) іншого анестезіолога були розцінені як недбалість, оскільки під час реанімації він не використав дефібрилятор і як посадова особа не забезпечив справну його роботу.

- Досвід показує, що злочинне легковажність внаслідок самовпевненості найчастіше зумовлена низькою кваліфікацією фахівця, а злочинна недбалість - результат нерегулярної перевірки справності апаратури, призначеної для проведення анестезії, реанімації й інтенсивної терапії.

- В Основах законодавства України про охорону здоров'я підкреслено, що **лікар не несе відповідальності** за здоров'я хворого у випадку відмови хворого від медичних призначень або порушення пацієнтом установленого для нього режиму. При визначенні відповідальності анестезіолога його дії можуть бути визнані як **злочин**, якщо він проводив втручання **при незгоді** на нього пацієнта або останній **дав згоду без знання всіх важливих обставин**.

Юридична відповідальність молодих фахівців, інтернів, аспірантів і клінічних ординаторів за професійні правопорушення

Аспіранти, клінічні ординатори, лікарі, що навчаються під час очної частини інтернатури на базі профільних клінічних кафедр, відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (ст. 53) вважаються особами, що навчаються у вищих навчальних закладах

Лікарі-інтерни під час стажування в базовій лікувально-профілактичній установі (заочна частина інтернатури) підкоряються правилам внутрішнього трудового розпорядку

Юридична відповідальність молодих фахівців, інтернів, аспірантів і клінічних ординаторів за професійні правопорушення

- Усі ті, хто навчаються (аспіранти, клінічні ординатори, інтерни) повинні працювати під контролем лікарів-фахівців, викладачів клінічних кафедр або посадових осіб.

Юридична відповідальність молодих фахівців, інтернів, аспірантів і клінічних ординаторів за професійні правопорушення

Організації роботи і забезпечення правильних умов навчання тих, хто навчається (аспірантів, клінічних ординаторів, інтернів), належать до компетенції керівника служби (завідувача відділення, кафедри). Тим, хто навчається (аспірантам, клінічним ординаторам, інтернам) і не є лікарями-фахівцями, можна доручати самостійне виконання лише **гарно освоєних методик**. **За** наслідки своїх дій, які можна трактувати як **недбалість** або недбалість у роботі, **вони несуть особисту юридичну відповідальність**.

Юридична відповідальність молодих фахівців, інтернів, аспірантів і клінічних ординаторів за професійні правопорушення

Керівник служби, який є посадовою особою, або викладач або досвідчений лікар-фахівець несе юридичну відповідальність за дії тих, хто навчається, якщо:

- тому, хто навчається, доручено самостійне виконання недостатньо засвоєних ним методик;
- ускладнення, у роботі тих, хто навчається, залежать від неправильної організації роботи підрозділу;

Юридична відповідальність молодих фахівців, інтернів, аспірантів і клінічних ординаторів за професійні правопорушення

Керівник служби, який є посадовою особою, або викладач або досвідчений лікар-фахівець несе юридичну відповідальність за дії тих, хто навчається, якщо:

- той, хто навчається, не освоїв обов'язкових правил техніки безпеки, наприклад, правил роботи з балонами зі стисненими газами, пожежної безпеки тощо;
- гемотрансфузійний конфлікт виник при порушенні правил організації роботи відділення й інших подібних ситуацій.

- Питання про юридичну відповідальність при ускладненнях анестезії, реанімації й інтенсивної терапії вирішують у тих випадках, коли є постанова слідчих органів про порушення кримінальної справи, або по поданню адміністрації лікувальної установи.

Наркоз - часы скуки и
мгновения ужаса ...